

Per què és important l'escola bressol?

La setmana passada el conseller d'Economia, Andreu Mas-Colell, va presentar el projecte de llei dels pressupostos per al 2015 tot advertint que eren uns pressupostos polítics perquè obliguen a negociar amb el govern espanyol. Un altre perspectiva del caràcter polític d'aquests pressupostos són les inevitables negociacions que el govern de la Generalitat haurà de tenir amb altres forces polítiques del Parlament de Catalunya per obtenir una majoria que li permeti aprovar-los. Però a més de polítics, els pressupostos presents són, com tampoc podria ser d'una altra manera, ideològics. La gestió del que és públic forma part de la política i mai és neutre ideològicament. Per això és important identificar les prioritats i els valors que emanen de qualsevol pressupost, sobretot en un context de contenció econòmica. En aquest sentit, una de les partides més comentades ha sigut la d'Ensenyament, que, entre altres aspectes, elimina la dotació destinada a les escoles bressol (de 45 milions en els pressupostos 2014) i augmenta la partida destinada als concerts educatius (en un 17% respecte als pressupostos 2014) i la dotació per a les universitats privades. Davant d'aquesta proposta de pressupostos que caldrà negociar per aprovar, sembla oportú recordar per què és important l'escola bressol.

Algunes veus especialistes en l'anàlisi de l'estat del benestar defensen la introducció d'un nou paradig-

ma construït al voltant de la idea d'inversió social. Els seus arguments par- teixen d'una realitat en què el risc de pobresa ha deixat d'estar associat només als col·lectius de gent gran i afecta també altres col·lectius, entre els quals destaca el dels infants. Davant d'aquesta realitat, s'argumenta que l'objectiu central de les polítiques socials ha de ser la inversió en capital humà per lluitar contra la pobresa infantil i, per tant, que cal substituir les polítiques passives de transferències per polítiques actives d'inversió. Aquest canvi de paradigma permetria capgirar una tendència de l'estat del benestar espanyol i català evidenciada en els informes de l'OCDE: les polítiques socials beneficien més els que tenen més. Segons dades del 2011, el 20% de les llars espanyoles amb més renda reben el 25% dels diners destinats

a les prestacions econòmiques, mentre que el 20% més pobre no arriba al 10%. El que es coneix com l'efecte Mateo resulta especialment preocupant en un moment en què augmenta la pobresa infantil. Bàsicament perquè en un context en què un de cada tres infants viu en risc de pobresa les prestacions socials no més aconseguen reduir aquest risc 6,9 punts, mentre que en altres països com Irlanda la reducció arriba als 32 punts. Així, l'últim informe de Save the Children posa de manifest la ineficàcia de les polítiques socials a Espanya i Catalunya per lluitar contra la pobresa, una ineficàcia que té més a veure amb com es distribueixen els recursos que amb el volum de la inversió. I aquest punt és, precisament, un dels que es reclama des del paradigma de la inversió social.

Si es traslladen aquestes reflexions teòriques i evidències empíriques al cas català, és fàcil deduir que si s'aprova la proposta de pressupost actual pel que fa a la partida d'ensenyament es contribuirà a reproduir l'efecte Mateo i, per tant, a la ineficàcia de les polítiques per reduir les desigualtats i la pobresa infantil. A ningú se li escapa que augmentar el pressupost de les escoles concertades i les universitats privades (també el de les públiques) i eliminar la dotació per a les escoles bressol no afavoreix les capes socials més desafavorides.

Mantenir una xarxa pública d'escoles bressol és pensar en termes d'inversió social en la mesura que permet potenciar el capital humà de tota la ciutadania. En primer lloc, l'oferta educativa de 0 a 3 anys beneficia, sobretot, aquells infants d'entorns socioeconòmics més pobres perquè els permet tenir un millor context de socialització i, per tant, un millor procés d'aprenentatge futur. En segon lloc, la possibilitat d'escolaritzar les criatures una vegada finalitzat el permís de maternitat permet a moltes dones seguir actives en el mercat de treball i, per tant, contribueix a la igualtat d'oportunitats malgrat que la lògica productiva sovint ho ignori. En tercer lloc, l'escola bressol ofereix als pares i a les mares que estan a l'atur certa disponibilitat de temps per buscar feina. En definitiva, l'escola bressol és garantia d'igualtat d'oportunitats i equitat democràtica i, per això, és una bona inversió social per al present i per al futur.

La ineficàcia de les polítiques socials té més a veure amb la distribució dels recursos que amb el volum de la inversió

Escolaritzar les criatures una vegada finalitzat el permís de maternitat permet a les dones seguir actives en el mercat de treball